

توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیاز بازار کار و ظرفیت‌های منطقه‌ای (مورد مطالعه: تدوین استانداردهای مرتبط با حرفه زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید مطابق با دستورالعمل دیکوم اصلاح شده)

ناصر سیف‌اللهی،
الله یار بیگی^۲

چکیده

آموزش فنی و حرفه‌ای، توان تأثیرگذاری بالایی بر نرخ رشد، اشتغال و تولید را دارد. توجه به توسعه و گسترش آموزش‌های فنی حرفه‌ای متناسب با نیاز هر منطقه می‌تواند در توسعه اقتصادی، اجتماعی و محیطی منتهی شود. هدف از انجام پژوهش حاضر تدوین استانداردهای مرتبط با حرفه زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید مطابق با دستورالعمل دیکوم اصلاح شده است. روش تحقیق بکار رفته بر اساس روش داده بنیاد بود. با استفاده از روش داده بنیاد در شش گام داده‌های موردنیاز گردآوری شد. در بخش کمی با تدوین استانداردهای آموزشی در دو بخش استانداردهای شایستگی و استانداردهای عملکردی، استانداردهای مرتبط با حوزه سه بخش تدوین شد. مشارکت کنندگان بالقوه در بخش کیفی پژوهش، خبرگان و صاحب‌نظران حوزه زنبوداری، صنعت زنبوداری، کرم ابریشم و حشرات مفید بود که از میان، مدیران، کارشناسان و مربیان آموزش فنی حرفه‌ای و اساتید گروه مدیریت و کشاورزی دانشگاه انتخاب شدند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۱۵ نفر به مشارکت در پژوهش دعوت شدند. فرآیند کدگذاری داده‌ها در تئوری داده بنیاد در ۳ گام کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی صورت می‌گیرد در هر یک از این مراحل، کد یا کدهای الصاق شده باید داده‌های مرتبط با خود را به سطح اشباع برسانند. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت با استفاده از راهبردهای نیازسنجی، مشارکت ذینفعان، آموزش مربیان، آینده‌پژوهی شغلی و برنامه‌ریزی، آشنایی کارآموزان با بازار کار و مشاوره و هدایت شغلی، می‌توان تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار را محقق کرد.

کلید واژه‌ها: کارآفرینی، بازار کار، آموزش فنی و حرفه‌ای، تدوین استاندارد.

۱- دانشیار گروه مدیریت دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول).

Nasser Seifollahi (Corresponding Author) associate Department of Management and Economics, University of Mohaghegh Ardabili, Email: naser_seifollahi@yahoo.com

۲- دانشجوی دکتری مدیریت، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

مقدمه

آموزش یکی از کلیدهای موفقیت و رشد نواع محسوب می‌شود. در هر کشوری معمولاً دو دسته آموزش وجود دارد. یک دسته شامل آموزش‌های رسمی است که توسط مقامات آموزشی کشورها با اهداف خاص مانند دوره‌های تحصیلی مختلف مدارس و دانشگاه‌ها، دستهی دیگر آموزش‌های غیررسمی می‌باشد که برخی از آنها به منظور تکمیل آموزش‌های رسمی بود و برخی دیگر بر اساس نیاز و موقعیت افراد ارائه می‌گردد، مانند آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و یا آموزش‌های درون سازمانی.

آماده‌سازی جوانان برای بازار کار یکی از مسئولیت‌های کلیدی نظام آموزشی کشورهاست (فورستر و بول، ۲۰۱۸) بر همین مبنا، تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد و استفاده بهینه از آن، در مرکز توجه برنامه ریزان قرار گرفته است (خواجه شاه کوهی، عباسی و خوش فر، ۱۳۹۱). پایین بودن سطح مهارت‌ها، طرفداران آموزش‌های حرفه‌ای و آموزش‌های کلاسیک را به نوعی به تقابل کشانده است.

سرعت تغییرات فناوری و انتظار بازار کار از نیروی ماهر و به تبع آن تشدید ضرورت آموزش‌های حرفه‌ای در قالب آموزش‌های حین کار هم، به شدت این تقابل دامن زده است، به گونه‌ای که در بسیاری از کشورهای در حال توسعه به ویژه کشورهای آسیایی انتخاب بین آموزش‌های عمومی و حرفه‌ای یک تصمیم دشوار قلمداد می‌شود (یونسکو، ۲۰۱۰، به نقل از سلیمی، ۱۳۹۳).

آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان یک راه حل کارآمد برای کاهش بیکاری جوانان، آموزش، به مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گرفته است (بلونیوا و همکاران، ۲۰۱۵) به ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، وسیله‌ای در خدمت به نیازهای توسعه‌ای جامعه است (کاوسی، ۱۳۸۷).

یکی از جنبه‌های مثبت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و دوره‌های کارآموزی، تحرک اجتماعی آموزه‌های فنی و حرفه‌ای، فعالیت‌هایی هستند جوانان و کاهش بیکاری آنان است (اندرسون، ۲۰۱۴) که فرد را برای احراز شغل، پیشه و کسب و کار آماده می‌کنند یا کارایی و توانایی وی را در انجام آن‌ها افزایش می‌دهند (خالدی و رفعتی، ۱۳۹۱).

آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ابزار مهمی برای بهبود پویایی، انطباق‌پذیری و بهره‌وری نیروی کار است. به همین دلیل، در افزایش توان رقابت بنگاه‌های اقتصادی، صنعتی و تولیدی نقش دارد و زمینه کاهش نبود توازن در بازار کار را فراهم می‌سازد (خواجه شاه کوهی و همکاران، ۱۳۹۱).

آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، انجام فعالیت‌هایی است که فرد را برای احراز شغل، پیشه و کسب و کار آماده می‌کند یا کارایی و توانایی وی را در انجام آن افزایش می‌دهد. این آموزش‌ها کسب مهارت‌ها را در زمینه فناوری تکنولوژی و علوم وابسته به همراه دانش‌های خاص مربوط به مشاغل بخش‌های مختلف

اقتصادی و اجتماعی ارائه می دهد. گسترش آموزش های فنی و حرفه ای در کشورهای گوناگون، باهدف افزایش مهارت و توانایی افراد در جهت ایجاد اشتغال و درآمد شکل گرفته است (خداوردیان و حسینی، ۱۳۸۵).

این آموزش ها تأثیرات شگفت آوری در توانمندسازی فراگیران برخوردار است و چنانچه به شکل صحیح اجرا شود، زمینه را برای تغییرات وسیع دانشی، بینشی و مهارتی فراهم می کند. بخشی از وظیفه مندی نهادهای دولتی در اجرای برنامه هایی چون اشتغال زایی، افزایش بازده تولید، افزایش توانمندی های شاغلان و نظایر آن، باید به کمک آموزش های فنی حرفه ای تحقق پذیرد. درک چنین اهمیتی از سوی برنامه ریزان کشور در ادوار مختلف برنامه ریزی، به ویژه برنامه های توسعه ای بعد از انقلاب، سبب توجه و گرایش پذیری کارشناسانه، مدیریتی و سیاست گذاری به این حوزه شده است (قلی نیا و همکاران، ۱۳۸۵).

آموزش های فنی و حرفه ای نقش مهمی در بهبود سرمایه انسانی و ترسیم مسیر برای کشورها بازی می کنند. در کشورهای درحال توسعه، آموزش های فنی و حرفه ای یکی از بخش های آموزشی است که اولویت بسیار کمتری در فرمول بندی سیاستی، تأمین بودجه و نظارت نسبت به سایر بخش ها مانند آموزش پایه به آن داده شده است (فوتی و مافسا، ۲۰۰۷)، کورتین (۲۰۰۴) که اشاره کرد که آموزش و کارآموزی حرفه ای نقش مهمی در نوآوری سازمانی و معرفی نوآوری جدید دارد.

هو (۲۰۰۷) اظهار می دارد که آموزش های فنی و حرفه ای باید ایده های نوآورانه را به یادگیران آموزش دهند. وی در تحقیقی در تایوان روابط بین آموزش های فنی و حرفه ای و ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیطی از یک طرف و توسعه راهبردها به سمت پایداری این آموزش ها از طرف دیگر را بررسی کرده است.

سازمان فنی و حرفه ای ایران طی سال های اخیر به منظور تقویت آموزش های مهارتی و بهبود وضعیت اشتغال کشور به فرآیند تدوین استاندارد برای حرف مختلف مباردت نموده است. تا از این طریق ضمن مشخص نمودن مراحل انجام کاری یک حرفه و تعیین استاندارد انجام کاری برای آن؛ همچنین بتواند مشاغل مختلفی که برای حرفه می تواند وجود داشته باشد شناسایی و به جامعه متقاضیان بازار کار ارائه نماید. در همین راستا پژوهش حاضر با هدف تدوین استانداردهای حرف بسیار مهم و پربازده زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید انجام گرفت و استانداردها و مشاغل مختلف هر حرفه تعیین گردید.

1. Phuthi, & Maphosa
2. Curtain
3. Hu

اهمیت و ضرورت پژوهش

آموزش می‌تواند تغییر مهارت‌ها، دانش نگرش و رفتار اجتماعی را در برداشته باشد. آموزش می‌تواند به فضای به وجود آمدن تغییرات در ویژگی‌های شخصیتی، رفتاری و نگرش‌ها در مورد همکاران، گروه، سرپرستان و افراد سازمان بپوشد. تعلیمات مراکز آموزشی و تربیت نیروی انسانی ترکیب آموزش‌های تئوری و عملی می‌تواند نقش بسیاری بالایی در توسعه کشور ما داشته باشد. شاید متداول‌ترین اسلوب آموزش، کارآموزی کارگران در محیط حرفه‌ای است. عامل اصلی نرخ بالای بیکاری در کشور، کمبود یا عدم توازن نیروی کار ماهر در صنایع است. بر همین اساس داشتن یک استاندارد جامع و دقیق که مختصات کامل مشاغل و حرف صنعت زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید کشور را به‌طور دقیق و فراگیر ترسیم و تعریف و استاندارد نموده باشد، از ضروریات حیاتی برای دستیابی به برآوردی صحیح از نیاز روزآمد این صنایع به نیروی کار ماهر محسوب می‌شود. ارتباط آموزش‌های فنی و مهارتی با دنیای کار از طریق نیازسنجی‌های شغلی و حرفه‌ای برای تعیین شایستگی حرفه، ارزشیابی، آموزش و تهیه برنامه‌های درسی و برنامه یادگیری انجام می‌شود، صلاحیت حرفه‌ای دارای دو دسته هدف است، اهدافی که بخش آموزش را متأثر و دگرگون می‌کند که این پژوهش در پاسخ به همین تأثیرپذیری انجام می‌شود و دسته دوم که آثار آن متوجه بازار کار است که به‌صورت درخواست نیاز، تعامل حرفه‌ای و مشارکت و صلاحیت حرفه‌ای نیروی کار نمایان خواهد شد، شکل‌گیری اهداف صلاحیت حرفه‌ای و بازار کسب‌وکار و آموزش فرایندی توسعه‌ای - تعاملی است. استقرار صلاحیت حرفه‌ای در کشور نیازمند آماده کردن بستر اجرایی برای طراحی و تدوین اسناد قانونی سند شایستگی حرفه، سند ارزشیابی حرفه، سند آموزش و تهیه برنامه درسی و محتوای آموزش در قالب پودمان - درس است که به‌صورت یک بسته برای هر رشته شغلی - حرفه‌ای تهیه و دارای زمان اعتبار به لحاظ دنیای کار و فناوری است.

اهداف تحقیق

هدف اصلی:

طراحی مدل توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیاز بازار کار و ظرفیت‌های منطقه‌ای در بخش‌های زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید.

سوالات تحقیق

- استانداردهای مناسب حرفه زنبورداری با توجه به آموزش های فنی و حرفه ای چیست؟
- استانداردهای مناسب حرفه کرم ابریشم با توجه به آموزش های فنی و حرفه ای چیست؟
- استانداردهای مناسب حرفه حشرات مفید با توجه به آموزش های فنی و حرفه ای چیست؟
- مشاغل مناسب حرف زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید چه هست؟

کارآفرینی^۱

واژهی کارآفرینی از کلمه فرانسوی **Entrepreneure** به معنای «متعهد شدن» نشأت گرفته است. اقتصاددانان نخستین کسانی بودند که در نظریه های اقتصادی خود به تشریح کارآفرینی پرداختند. کورکت (۲۰۰۵) کارآفرینی را فرایند پویایی از تغییر بینش و بصیرت با ابتکار و نوآوری می داند. هیسریچ و پیترس (۲۰۰۷) کارآفرینی را فرایند خلق هر چیز نو و با ارزش، با صرف وقت و تلاش با فرض همراه داشتن خطرات مالی، روحی و اجتماعی و به دست آوردن پادشاهی مالی و رضایت فردی و استقلالی که از آن ناشی می شود، تعریف کرده اند.

مهارت های کارآفرینی

با بررسی مبانی نظری کارآفرینی میتوان مهارت های آن را در سه بخش زیر تقسیم کرد :

- (۱) مهارت شخصی: که در بردارنده ی مواردی از قبیل: کنترل و نظم درونی، ریسک پذیری، نوآوری، توانایی اداره ی تغییر، تغییر محوری، پافشاری، مقاومت و پشتکار و رهبری دوراندیشی دانست (احمدپور داریانی، ۱۳۷۹؛ صمدآقایی ۱۳۷۷؛ هیگینز ۱۳۸۱)
- (۲) مهارت های مدیریتی: که عبارتند از: برنامه ریزی و تعیین اهداف، تصمیم گیری، روابط انسانی، بازاریابی، مهارت های مالی و حسابداری مدیریت، کنترل، مذاکره و مدیریت توسعه (هرسی و بلانچارد ۱۳۷۹؛ علاقه بند ۱۳۷۴؛ هیسریچ و پیترز ۱۳۸۳؛ احمدپور داریانی و عزیز ۱۳۸۳؛ هگی، ۱۳۸۲).

(۳) مهارت های فنی: که عبارتند از: مهارت های نوشتاری، ارتباطات شفاهی یا ارتباطات کلامی، نظارت یا ارزیابی، محیط، مدیریت کسب و کار، فناوری، مهارت میان فردی، مهارت

1. Entrepreneur
2. Crockett
3. Hisrich

شنیداری، توانایی سازماندهی، ایجاد شبکه‌های مدیریت (مدیریت مشارکتی)، مربیگری، بازیگر و ایفاکننده‌ی نقش در تیم یا مهارت‌های تیم‌سازی مورینسن، هرسی ۲۰۰۴.

روش‌شناسی پژوهش

به دلیل محدود بودن پژوهش‌ها و روشن نبودن مفاهیم شکل‌گرفته برای تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار و برای دستیابی به توصیف عمیق از تجربه‌ها، ادراکات و نگرش‌ها در حرف زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید با مدیران و کارشناسان سازمان فنی و حرفه‌ای شهرستان اردبیل، جهاد کشاورزی شهرستان اردبیل و متخصصین امر در دانشگاه محقق اردبیلی مصاحبه انجام شد. روش تحقیق نظری داده بنیاد شیوه‌ای از پژوهش کیفی است که به‌وسیله آن، با استفاده از یک دسته داده، نظریه‌ای تکوین می‌یابد؛ به‌طوری‌که این نظریه در یک سطح وسیع، یک فرایند، یک عمل یا یک تعامل را تبیین می‌کند. این روش استقرایی و اکتشافی است و به پژوهشگران حوزه‌های گوناگون امکان می‌دهد به‌جای اتکا به نظریه‌های موجود، خود به تدوین نظریه‌ای از طریق تحلیل مقایسه‌ای مشاهدات، اقدام کنند و از آنجاکه این نظریه از داده‌ها برخاسته است، با موقعیت مورد مطالعه متناسب است و تبیین بهتری از نظریه‌های موجود برای موقعیت نامعین فراهم می‌آورد (بازرگان، ۱۳۸۷). از آنجاکه تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار یکی از موضوعات مهم و اثرگذار جامعه است، با زنبورداران، متخصصین پرورش کرم ابریشم و حشرات مفید و مدیران سازمان فنی و حرفه‌ای شهر اردبیل، باهدف کشف الگوی تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار، مصاحبه‌هایی ترتیب داده شد. منظور از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در این پژوهش، آموزش‌هایی است که در مراکز سازمان فنی و حرفه‌ای شهر اردبیل برای کارآموزان آزاد برگزار می‌شود. برای جلوگیری از سوگیری، ابزار نیم‌ساختمندی با تعدادی سؤال حول محور ابعاد، ویژگی‌ها و مؤلفه‌های تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار، عوامل مؤثر بر الگوی تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار و نیز راهبردهای متناسب کردن آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار در قالب ویژگی‌ها و الزامات، افراد و گروه‌های درگیر، موانع و عوامل تسهیلگر تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار، تغییرات ایجادشده و موارد مشابه مطرح شد که محتوا، راهبردها، شرایط زمینه‌ای و محیطی و نیز پیامدهای تناسب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار را استخراج می‌کند. مشارکت‌کنندگان در تحقیق زنبورداران و

مدیران سازمان فنی و حرفه ای و اساتید گروه مدیریت صاحب نظر در حوزه پرورش حشرات مفید و نیز متخصصین پرورش کرم ابریشم در استان گیلان بودند و تا زمانی که به حد اشباع رسید، مصاحبه ها ادامه داشتند. تعداد افراد جامعه آماری برای مصاحبه ۱۵ نفر بودند که بر مبنای منطق تکرار (گال، بورگ و گال، ۱۳۹۶) و به منظور ساخت نظری هدفمند انتخاب شدند و با عنوان نمونه گیری نظری (استراوس و کرین، ۱۳۹۵) مطابقت داشتند. مبنای انتخاب زنبورداران، مدیران سازمان فنی و حرفه ای شهر اردبیل و اساتید صاحب نظر پرورش حشرات مفید و متخصصین پرورش کرم ابریشم در استان گیلان، ایجاد حداکثر گوناگونی در پاسخ به سؤالات، به منظور تکوین نظریه بود.

روش شناسی تئوری داده بنیاد (تئوری زمینه یابی)

تئوری داده بنیاد در سال ۱۹۶۷ توسط بارنی گلاسر و آنزلم اشتراس ابداع و در کتاب مشهور آنها تحت عنوان کشف تئوری بنیاد منتشر گردید. آنها این روش را یکی از بنیادی ترین کشف های روش شناختی در علوم اجتماعی قلمداد کرده اند که می تواند به تولید معرفت متقن و باورپذیر منتهی شود. تئوری داده بنیاد جزو راهبردهای تحقیق کیفی محسوب می شود (حریری، ۱۳۸۵: ۱۰۸). این نظریه فنون منظم و رویه های تحلیلی را در برمی گیرد که محقق را قادر می سازد یک نظریه ی بنیادی را توسعه و معیارهای انجام یک «علم خوب» را برآورده سازد. از ویژگی های مهم تئوری داده بنیاد آن است که از استدلال استقرایی برای ورود به سطح خرد واقعیت، استدلال قیاسی برای ساخت الگوی نظری عام و از استدلال استنباطی برای درک موضع کنشگران اجتماعی استفاده می کند.

استدلال استنباطی، استدلال خاص رویکردهای تفسیری - بر ساختی است که ورود به دنیای ذهنی و معنایی کنشگران را بنیان اصلی تبیین قرار داده و کار محقق را تأویل مضاعف یا تفسیر تفسیرها می داند. بدین معنی که یک پژوهشگر کیفی به داده ها معنا می بخشد، آنها را تفسیر کرده و قابل درک می کند. او کار خود را با بررسی دیدگاه های افراد مورد مطالعه آغاز می کند. سپس، چگونگی نگرش آنان به زندگی، درک آنان از موقعیت ها و معنایی که برای آنان دارد را کشف می کند (فقیهی و آغاز، ۱۳۹۸).

منطق تئوری داده بنیاد به روش‌های گردآوری داده‌ها و توسعه‌ی نظری آن نیز جهت می‌بخشد. بعد از گردآوری داده‌های مصاحبه‌ای از طریق روش مصاحبه‌ی عمیق یا ساخت نیافته، محقق ممکن است داده‌های مشاهده‌ای و اسناد و مدارک مرتبط را نیز گردآوری کند. بعد از گردآوری داده‌های مصاحبه‌ای و متنی، تحلیل و کدگذاری آغاز می‌شود. کدگذاری را اختصاص نزدیک‌ترین مفهوم به کوچک‌ترین جز معنادار هر بخش از داده‌های جمع‌آوری شده گویند. فرآیند کدگذاری داده‌ها در تئوری داده بنیاد در ۳ گام کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی صورت می‌گیرد (اکون و بیلمازر، ۲۰۱۸). در هر یک از این مراحل، کد یا کدهای الصاق شده باید داده‌های مرتبط با خود را به سطح اشباع برسانند. اشباع به پر شدن فضای یک مفهوم یا مقوله وعدم ظهور داده‌های جدید از آن اطلاق می‌شود.

گام اول: کدگذاری باز

نخستین مرحله‌ی تحلیل در تئوری داده بنیاد، کدگذاری باز است. کدگذاری به فرآیند استخراج مفاهیم از داده‌های خام برحسب محتواها و ابعاد گفته می‌شود. این مرحله از روش نظریه داده بنیاد بلافاصله بعد از اولین مصاحبه انجام می‌شود. محقق پس از هر مصاحبه شروع به پیدا کردن مفاهیم و انتخاب برچسب‌های مناسب برای آن‌ها و ترکیب مفاهیم مرتبط می‌کند (رضایی، ۱۳۹۶: ۱۰۵). پژوهشگر با به‌کارگیری سیستم کدگذاری باز، خط به خط داده‌ها را بازنگری می‌کند و پس از تشخیص فرآیندهای آن، به هر جمله کد می‌دهد. او می‌کوشد تا حداکثر کدهای ممکن را تشخیص دهد تا مطمئن گردد که کاملاً اطلاعات را بررسی کرده است. مفاهیم واحدهای پایه‌ای یا خرد تحلیل هستند که مقصود از آن‌ها ساده کردن امر تفکر است. آن‌ها بلوک‌هایی هستند که ساختمان نظریه به‌وسیله آن‌ها ساخته می‌شوند. مفاهیم انتزاعی از رویدادهای قابل مشاهده هستند که معرف شباهت‌ها یا جنبه‌های مشترک میان رویدادها می‌باشند. مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم انتزاعی تر بوده و سطح بالاتری را نشان می‌دهند. مقوله‌ها شالوده‌های ساختن نظریه هستند و ابزار یکپارچه‌سازی نظریه می‌باشند. ویژگی‌های در نظریه‌پردازی داده بنیاد زیر مقوله‌هایی هستند که وظیفه ارائه جزئیات بیشتر در مورد هر مقوله را دارا هستند. پژوهشگران مختلف خروجی مرحله کدگذاری باز را به گونه‌های مختلف سازمان‌دهی و نمایش می‌دهند. همه‌ی نظریه‌پردازان داده بنیاد به ابعاد نمی‌پردازند و یا گاهی به تناسب موضوع در یک سطح بالاتر علاوه بر مقوله، مقوله کلان نیز تعریف می‌کنند. اغلب نظریه‌پردازان داده بنیاد در بررسی داده‌ها از رهیافت تحلیل جزئی استفاده می‌کنند. به‌بیان‌دیگر متون و داده‌ها را خط به خط و کلمه به کلمه تحلیل می‌کنند؛ اما برخی اعتقاد دارند این

روش زمان زیادی لازم دارد و انبوه مفاهیم ایجادشده پژوهش را متوقف یا از مسیر اصلی خارج می‌کند. لذا روش دیگری را انتخاب می‌کنند و تنها نکات و مضامین کلیدی را کدگذاری می‌کنند (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶: ۸۳-۸۲).

گام دوم: کدگذاری محوری

کدگذاری محوری، مرحله دوم تجزیه و تحلیل در نظریه پردازی داده بنیاد است. در کدگذاری محوری طبقات تشکیل شده توسعه می‌یابند؛ و هر طبقه شامل زیر طبقه‌هایی خواهد شد و ارتباط هر یک از آنها نیز مشخص می‌شود. پژوهشگر داده‌های کدگذاری شده را با یکدیگر مقایسه و به صورت خوشه‌هایی که باهم تناسب دارند درمی‌آورد و کدهای مشابه را در یک طبقه قرار می‌دهد. هدف از این مرحله برقراری رابطه‌ی بین طبقه‌های تولیدشده (در مرحله کدگذاری باز) است. این کار بر اساس مدل پارادایم انجام می‌شود و به نظریه پرداز کمک می‌کند تا فرآیند نظریه را به سهولت انجام دهد (پاپزن و همکاران، ۱۳۸۹: ۳۸).

گام سوم: کدگذاری انتخابی

همان‌گونه که گفته شد، هدف نظریه پردازی بنیادی، تولید نظریه و نه توصیف صرف پدیده است. برای تبدیل تحلیل‌ها به نظریه، طبقه‌ها باید به‌طور منظم به یکدیگر مربوط شوند. کدگذاری انتخابی مرحله اصلی نظریه پردازی است. به این ترتیب که طبقه محوری را به شکل نظام‌مند به دیگر طبقه‌ها ربط داده و آن روابط را در چارچوب یک روایت ارائه کرده و طبقه‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند اصلاح می‌کند. در این مرحله پژوهشگر برحسب فهم خود از متن پدیده مورد مطالعه، یا چارچوب مدل پارادایم را به هم به صورت ترسیمی نظریه نهایی را نشان می‌دهد. می‌توان گفت در این مرحله از کدگذاری؛ نظریه پرداز داده بنیاد یک نظریه از روابط بین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری به نگارش درمی‌آورد.

پژوهشگرهای کیفی نمونه‌ها را به تدریج با توجه به محتوای خاص آن‌ها انتخاب می‌کنند. نمونه‌گیری متوالی یکی از روش‌های نمونه‌گیری در تحقیقات کیفی است. در این روش حجم نمونه آنقدر افزایش می‌یابد تا به حجم اشباع برسد، این روش به سه دسته تقسیم می‌شود یکی از این روش‌ها، روش نمونه‌گیری گلوله برفی است. این روش زمانی مناسب است که اعضای یک گروه یا جامعه به راحتی قابل مشخص شدن نباشند (استیولا و همکاران، ۲۰۱۶). محقق از اولین

نمونه‌ها که اغلب به روش ساده انتخاب می‌شوند می‌خواهد اگر در زمینه موضوع مورد مطالعه فرد دیگری را می‌شناسند معرفی نمایند. در خصوص تعداد نمونه و معرفی فرد جدید هنگامی که هیچ فرد جدید معرفی نشود (افراد تکراری باشند) و یا پاسخ‌های جدیدی ارائه نشود (پاسخ‌ها تکراری باشد) نمونه‌گیری متوقف می‌شود. یعنی نمونه‌گیری به حد اشباع رسیده است (نادی فر و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۷۲).

تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها در پژوهش حاضر بصورت کیفی است. در بخش کیفی با استفاده از مشاهده مشارکتی، مصاحبه عمیق و پژوهش میدانی داده‌های کیفی تفصیلی زیادی در خصوص تهیه مدل استانداردهای مناسب در حرف زنبور عسل، کرم ابریشم و حشرات مفید جمع‌آوری و تلاش شد در احساسات و تفسیرهای افراد مورد مطالعه سهیم و از دریچه ذهن آنان به مفاهیم نگریسته شود. از منظر هستی‌شناسی پارادایم تفسیری حاکم بر این پژوهش، واقعیت و ماهیت پدیده مورد مطالعه، با فرآیند مستمر ارتباطات، گفتگو، مذاکره و مصاحبه کشف و ساخته شد. از منظر شناخت‌شناسی پارادایم تفسیری، به پدیده‌ها از نقطه نظر افرادی که در آن مشارکت داشتند نگریسته می‌شود و به روابط متقابل بین افراد و محیط‌های فرهنگی-اجتماعی آنان توجه می‌گردد با در نظر گرفتن مبانی هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی پارادایم تفسیری حاکم بر پژوهش، نظریه داده بنیاد به عنوان روش‌شناسی کشف نظریه و ارائه الگو انتخاب گردید. فرایند تحلیل داده‌ها در نظریه داده بنیاد به منظور ارائه الگوی توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیاز بازار کار در بخش‌های زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید؛ در سه‌گام کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی انجام گرفت.

یافته‌های پژوهش

در این بخش از پژوهش بر اساس مصاحبه‌های انجام گرفته در فرآیند انجام تحقیق مدل استاندارد مناسب برای حرف زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید ارائه می‌گردد.

تدوین استانداردهای مرتبط با حرفه زنبورداری مطابق با دستورالعمل دیکوم اصلاح شده

جدول تحلیل حرفه پرورش حیوانات (دامپروری)

				کد گروه شغلی	دامپروری	عنوان گروه شغلی
۶۱۲۳	کد واحد حرفه-شغل	۲	سطح صلاحیت حرفه ای ملی	۲	سطح مهارت ایسکو ۲۰۰۸	پرورش دهندگان زنبور عسل و کرم ابریشم
نام حرفه- شغل						

تکالیف کاری				وظایف اصلی حرفه ای- شغلی حرفه			
تغذیه زنبور عسل		تجهیز و آماده سازی کندو		آماده سازی زنبورستان			
	L2	۰۳		L2	۰۲		۰۱
نگهداری و استفاده از تجهیزات پرورش زنبور عسل		تکنیک و بچه گیری زنبور عسل		اجرای بهداشت و کنترل بیماری های زنبور عسل			
	L2	۰۶		L2	۰۵		۰۴
فرآوری محصولات زنبور عسل		کوچ دادن کندو		استخراج تولیدات زنبور عسل			
	L2	۰۹		L2	۰۸		۰۷
				برندسازی، بازاریابی و فروش تولیدات زنبور عسل			
				L2	۱۰		D1

۱-۲-۴- شایستگی آماده سازی زنبورستان

۱-۲-۴- ارزشیابی شایستگی آماده سازی زنبورستان

عنوان حرفه: پرورش زنبور عسل، کرم ابریشم و حشرات مفید	کد حرفه: ۶۱۲۳
عنوان شایستگی: آماده سازی زنبورستان	کد شایستگی:

۱. شرایط انجام کار: مکان اجرا: زنبورستان- محیط کارگاه دستورالعمل های ضروری و استاندارد: بر اساس استاندارد ۱۴۱۶ موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی
--

۲. نوع عملکرد: محصول محور فرآیند محور

۳. شاخص‌های اصلی عملکرد

ردیف	مراحل کار	شاخص‌های اصلی عملکرد
۱	تعیین محل استقرار کلنیا	- تخمین فاصله بین محل زنبورستان با سایر زنبورستان‌ها (حداقل ۳ کیلومتر)
		- بررسی وضعیت بهداشتی منطقه به لحاظ دوری از مواد آلاینده و بدبو
		- تعیین جهت وزش بادهای غالب منطقه با استفاده از اطلاعات هواشناسی یا افراد بومی
		- تخمین فاصله مناطق مسکونی از زنبورستان
۲	تعیین گیاهان مفید و تراکم آن‌ها در منطقه	- بررسی پوشش گیاهی منطقه تا شعاع ۵۰۰ متر
		- تعیین گیاهان مفید برای زنبور عسل با توجه به منابع شهد و گرده
۳	تعیین زمان گل‌دهی گیاهان منطقه	- تعیین زمان شروع و پایان گل‌دهی گیاهان منطقه
		- بررسی پایان گل‌دهی گیاهان منطقه هر ۵ روز یکبار
۴	بررسی ظرفیت چرای زنبورستان	- تعیین تعداد گل به کلنی زنبور عسل در زنبورستان
		- تعیین استعداد گل منطقه زنبورستان با توجه به مقدار شهد و گرده
۵	تهیه و آماده سازی آبشخور	- تعیین محل مناسب برای تهیه آبشخور با حفظ فاصله کندو تا منبع آب سالم (حداقل ۵۰ متر)
		- تعبیه آبشخور مناسب و پر کردن آن با تکه سنگ یا چوب درختان جهت جلوگیری از غرق شدن زنبورها

۴. صلاحیت آزمونگر:

الف) تحصیلات مرتبط: دارای مدرک کارشناسی در رشته دامپروری گرایش زنبورداری
 ب) تجربه کاری مرتبط: دارای حداقل ۲ سال سابقه فعالیت کار مرتبط
 سایر شرایط مورد نیاز: ندارد

۵. ابزارهای ارزشیابی:

سوال شفاهی آزمون کتبی عملکردی فهرست کنترل (چک لیست) پروژه مشاهده کارپوشه

۴-۲-۱-۲-۱- آموزش شایستگی آماده سازی زنبورستان

محتوای آموزشی

دانش
<ul style="list-style-type: none"> - تعیین محل استقرار کلنی ها - تعیین گیاهان مفید و تراکم آن ها در منطقه - تعیین زمان گل دهی گیاهان منطقه - بررسی ظرفیت چرای زنبورستان - تهیه و آماده سازی آبشخور

مهارت
<ul style="list-style-type: none"> - تخمین فاصله بین محل زنبورستان با سایر زنبورستان ها (حداقل ۳ کیلومتر) - بررسی وضعیت بهداشتی منطقه به لحاظ دوری از مواد آلاینده و بدبو - تعیین جهت وزش بادهای غالب منطقه با استفاده از اطلاعات هواشناسی یا افراد بومی - تخمین فاصله مناطق مسکونی از زنبورستان - بررسی پوشش گیاهی منطقه تا شعاع ۵۰۰ متر - تعیین گیاهان مفید برای زنبور عسل با توجه به منابع شهد و گرده - تعیین زمان شروع و پایان گل دهی گیاهان منطقه - بررسی پایان گل دهی گیاهان منطقه هر ۵ روز یکبار - تعیین تعداد گل به کلنی زنبور عسل در زنبورستان - تعیین استعداد گل منطقه زنبورستان با توجه به مقدار شهد و گرده - تعیین محل مناسب برای تهیه آبشخور با حفظ فاصله کندو تا منبع آب سالم (حداقل ۵۰ متر) - تعبیه آبشخور مناسب و پر کردن آن با تکه سنگ یا چوب درختان جهت جلوگیری از غرق شدن زنبورها

نگرش
<ul style="list-style-type: none"> - بازمینی دوره ای از ظرفیت گلی دهی زنبورستان - رعایت نظم و انضباط فردی و کارگاهی - استفاده از مواد مصرفی مناسب و با کیفیت - صرفه جویی در مواد مصرفی - استفاده بهینه و نگهداری صحیح از ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار - برنامه ریزی و سازماندهی اولویت ها و برنامه کاری - رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار

ایمنی و بهداشت
- استفاده از لباس کار، دستکش، کفش کار، کلاه توری

ایمنی و بهداشت
<ul style="list-style-type: none"> - استفاده از جعبه کمک های اولیه - رعایت بهداشت فردی و محیطی متناسب با نوع کار - جلوگیری از آلودگی صوتی در محیط کار - رعایت اصول ایمنی حین استفاده از ابزار و تجهیزات کار - کار ایمن با ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار

توجهات زیست محیطی
<ul style="list-style-type: none"> - پرهیز از هرگونه آلودگی زیست محیطی - اصول حفاظت از محیط زیست در جهت توسعه پایدار - مدیریت صحیح دفع ضایعات و پسماند حاصل از کار - مدیریت صحیح مواد مصرفی مورد استفاده در کار - مدیریت صحیح منابع انرژی و آب

۴-۲-۲- تدوین استانداردهای مرتبط با حرفه کرم ابریشم مطابق با دستورالعمل دیکوم اصلاح شده

۱-۲-۲-۴- فرم دیکوم

				کد گروه شغلی	دامپروری	عنوان گروه شغلی
۶۱۲۳	کد واحد حرفه-شغل	۲	سطح صلاحیت حرفه ای ملی	۲	سطح مهارت ایسکو ۲۰۰۸	نام حرفه- شغل پرورش دهندگان زنبور عسل و کرم ابریشم

تکالیف کاری						وظایف اصلی حرفه ای- شغلی حرفه
آماده سازی و نگهداری توتستان		نصب تجهیزات پرورش		آماده سازی محل پرورش کرم ابریشم		پرورش کرم ابریشم
	L2 ۰۳		L2 ۰۲		L2 ۰۱	
تفریح تخم نوغان		کنترل و مراقبت بهداشتی محیط پرورش		تغذیه کرم ابریشم		
	L2 ۰۶		L2 ۰۵		L2 ۰۴	
برندسازی، بازاریابی و فروش تولیدات کرم ابریشم		استخراج و فرآوری تولیدات کرم ابریشم		نگهداری و مراقبت از کرم ابریشم		
	L2 ۰۹		L2 ۰۸		L2 ۰۷	

۲-۲-۴- شایستگی آماده سازی محل پرورش کرم ابریشم

۱-۲-۲-۴- ارزشیابی آماده سازی محل پرورش کرم ابریشم

کد حرفه: ۶۱۲۳	عنوان حرفه: پرورش زنبور عسل، کرم ابریشم و حشرات مفید
کد شایستگی:	عنوان شایستگی: آماده سازی محل پرورش کرم ابریشم

۱. شرایط انجام کار : مکان اجرا : توتستان دستورالعمل های ضروری و استاندارد: نظام جامع دامپروری به شماره مورخ

۲. نوع عملکرد : محصول محور ☐ فرآیند محور ☒

۳. شاخص های اصلی عملکرد

ردیف	مراحل کار	شاخص های اصلی عملکرد
۱	تعیین محل پرورش کرم ابریشم	بررسی محل کرم ابریشم با رعایت نزدیکی به محل توتستان و مقرون به صرفه بودن -
		انتخاب محل مورد نظر جهت پرورش کرم ابریشم با رعایت عدم تخریب اراضی کشاورزی، دور بودن از محل بروز حوادث غیر مترقبه و سهولت حمل و نقل -
		انتخاب اتاق تفریح با رعایت تعداد جعبه های قابل پرورش -
		دریافت مجوزهای لازم جهت احداث بنا -
۲	قفسه بندی محل پرورش کرم ابریشم	استفاده از مصالح بومی منطقه در ساخت قفسه با رعایت کاهش هزینه ها -
		تعییه سکوی محل پرورش کرم ابریشم با رعایت استحکام، عدم نفوذ حشرات، سهولت رفت و آمد و تغذیه -
۳	ضد عفونی محل پرورش کرم ابریشم	انتخاب مواد ضد عفونی مناسب جهت جلوگیری از شیوع آفات و امراض کرم ابریشم -
		تعییه سینی های ضد عفونی در ورودی سالن ها -
		استفاده از ابزار مناسب ضد عفونی استفاده از ابزار مناسب ضد عفونی به صورت محلول فرمالید ۳٪، محلول هیپروکلرید سدیم شامل ۱۰ گرم در ۱ لیتر آب -

۴. صلاحیت آزمونگر:

الف) تحصیلات مرتبط : دارای مدرک کارشناسی در رشته دامپروری

ب) تجربه کاری مرتبط: دارای حداقل ۲ سال سابقه فعالیت کار مرتبط

سایر شرایط مورد نیاز : ندارد

۵. ابزارهای ارزشیابی:

سوال شفاهی آزمون کتبی عملکردی فهرست کنترل (چک لیست) پروژه مشاهده کارپوشه

۲-۲-۲-۴- آموزش آماده سازی محل پرورش کرم ابریشم

محتوای آموزشی

دانش

- محل پرورش کرم ابریشم
- اتاق تفریح
- روش دریافت مجوزهای لازم جهت احداث بنا
- مصالح بومی منطقه جهت ساخت قفسه
- سکوی محل پرورش کرم ابریشم
- مواد ضدعفونی مناسب
- سینی های ضدعفونی
- ابزار مناسب ضدعفونی

مهارت

- بررسی محل کرم ابریشم با رعایت نزدیکی به محل توتستان و مقرون به صرفه بودن
- انتخاب محل مورد نظر جهت پرورش کرم ابریشم
- انتخاب اتاق تفریح
- مراجعه به سازمان های ذیربط و دریافت استعلامات لازم بمنظور دریافت مجوزهای لازم جهت احداث بنا
- استفاده از مصالح بومی منطقه در ساخت قفسه
- تعبیه سکوی محل پرورش کرم ابریشم
- انتخاب مواد ضدعفونی مناسب جهت جلوگیری از شیوع آفات و امراض کرم ابریشم
- تعبیه سینی های ضدعفونی در ورودی سالن ها
- کار با ابزار مناسب ضدعفونی

نگرش

- رعایت نظم و انضباط فردی و کارگاهی
- استفاده از مواد مصرفی مناسب و با کیفیت
- صرفه جویی در مواد مصرفی
- استفاده بهینه و نگهداری صحیح از ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار

نگرش
<ul style="list-style-type: none"> - برنامه ریزی و سازماندهی اولویت ها و برنامه کاری - رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار

ایمنی و بهداشت
<ul style="list-style-type: none"> - استفاده از جعبه کمک های اولیه - رعایت بهداشت فردی و محیطی متناسب با نوع کار - جلوگیری از آلودگی صوتی در محیط کار - رعایت اصول ایمنی حین استفاده از ابزار و تجهیزات کار - کار ایمن با ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار

توجهات زیست محیطی
<ul style="list-style-type: none"> - پرهیز از هرگونه آلودگی زیست محیطی - اصول حفاظت از محیط زیست در جهت توسعه پایدار - مدیریت صحیح دفع ضایعات و پسماند حاصل از کار - مدیریت صحیح مواد مصرفی مورد استفاده در کار - مدیریت صحیح منابع انرژی و آب

۴-۲-۱- تدوین استانداردهای مرتبط با حرفه کرم ابریشم مطابق با دستورالعمل دیکوم اصلاح شده
 ۱-۳-۲-۴- فرم دیکوم

عنوان گروه شغلی		دامپروری	کد گروه شغلی
نام حرفه- شغل	پرورش دهندگان زنبور عسل و کرم ابریشم	سطح مهارت ایسکو ۲۰۰۸	سطح صلاحیت حرفه ای ملی ۲
کد واحد حرفه-شغل	۶۱۲۳		

وظایف اصلی حرفه ای- شغلی حرفه		تکالیف کاری	
تولید حشرات کنترل بیولوژیکی	۰۱	آماده سازی انسکتاریوم	نصب تجهیزات انسکتاریوم
	۰۲	تکثیر عوامل کنترل بیولوژیک آفات	بازاریابی و فروش عوامل کنترل بیولوژیک آفات
	۰۳		
	۰۴		

۲-۳-۲-۴- شایستگی آماده‌سازی انسکتاریوم

۱-۲-۳-۲-۴- ارزشیابی آماده‌سازی انسکتاریوم

کد حرفه: ۶۱۲۳	عنوان حرفه: پرورش زنبور عسل، کرم ابریشم و حشرات مفید
کد شایستگی:	عنوان شایستگی: آماده‌سازی انسکتاریوم

۱. شرایط انجام کار :
 مکان اجرا : انسکتاریوم
 دستورالعمل‌های ضروری و استاندارد:

۲. نوع عملکرد : محصول محور فرآیند محور

۳. شاخص‌های اصلی عملکرد

ردیف	مراحل کار	شاخص‌های اصلی عملکرد
۱	تعیین محل پرورش حشرات	- تعیین ابعاد اتاق‌های پرورش میزبان واسط (با مساحت کلی ۱۶۰ متر مربع برای دو نوع میزبان)
		- تعیین ابعاد اتاق‌های تکثیر عامل کنترل بیولوژیک (با مساحت کلی ۱۰۰ متر مربع برای دو نوع عامل)
۲	آماده‌سازی محل پرورش حشرات	- سکونندی اتاق‌ها براساس متراژ آن
		- تعیین شرایط پرورش میزبان واسط و عامل کنترل بیولوژیک (میزان نور و رطوبت و دمای مورد نیاز آنها (میزان دمای بهینه ۲۵ درجه و میزان رطوبت بهینه ۶۵ تا ۸۵ درصد برای پرورش میزبان واسط))
۳	تهیه ابزار و مواد لازم	- انتخاب ابزار بر حسب خصوصیات عامل کنترل بیولوژیک و شرایط پرورش میزبان واسط
		- انتخاب مواد بر حسب خصوصیات عامل کنترل بیولوژیک و شرایط پرورش میزبان واسط
۴	تهیه عامل کنترل بیولوژیک و میزبان واسط	- تهیه عامل کنترل بیولوژیک (دشمن طبیعی حشرات)
		- تهیه میزبان واسط عامل کنترل بیولوژیک

۴. صلاحیت آزمونگر:
 الف) تحصیلات مرتبط: دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته حشره‌شناسی کشاورزی یا رشته مهندسی کشاورزی گرایش گیاه پزشکی
 ب) تجربه کاری مرتبط: دارای حداقل ۲ سال سابقه فعالیت کار مرتبط
 سایر شرایط مورد نیاز: ندارد

۵. ابزارهای ارزشیابی:

سوال شفاهی آزمون کتبی عملکردی فهرست کنترل (چک لیست) پروژه مشاهده کارپوشه

۲-۲-۳-۴- آموزش آماده سازی انسکتاریوم

محتوای آموزشی

دانش

- اتاق تکثیر عامل کنترل بیولوژیک آفات
- اتاق پرورش میزبان واسط عامل کنترل بیولوژیک آفات
- میزان نور و رطوبت و دما در انسکتاریوم
- ابزار لازم جهت پرورش عامل کنترل بیولوژیک آفات
- ابزار لازم جهت پرورش میزبان واسط عامل کنترل بیولوژیک آفات
- مواد لازم برای پرورش میزبان واسط عامل کنترل بیولوژیک آفات
- انواع عوامل کنترل بیولوژیک آفات (دشمن طبیعی حشرات)
- میزبان های واسط عامل کنترل بیولوژیک آفات

مهارت

- تعیین ابعاد و تجهیز اتاق تکثیر عامل کنترل بیولوژیک آفات
- تعیین ابعاد و تجهیز اتاق های پرورش میزبان واسط
- ایجاد شرایط مناسب برای پرورش میزبان واسط و تکثیر عامل کنترل بیولوژیک (میزبان نور، رطوبت و دمای اتاق بر اساس خصوصیات عامل بیولوژیک و میزبان واسط)
- کار با ابزار پرورش میزبان واسط
- کار با مواد پرورش میزبان واسط
- کار با ابزار و تجهیزات اتاق تکثیر عامل کنترل بیولوژیک آفات
- تهیه عامل کنترل بیولوژیک (دشمن طبیعی حشرات)
- تهیه میزبان واسط عامل کنترل بیولوژیک

نگرش

- رعایت نظم و انضباط فردی در انسکتاریوم
- استفاده از مواد مصرفی مناسب و با کیفیت
- صرفه جویی در مواد مصرفی
- استفاده بهینه و نگهداری صحیح از ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار
- برنامه ریزی و سازماندهی اولویت ها و برنامه کاری
- رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار

ایمنی و بهداشت
<ul style="list-style-type: none"> - استفاده از لباس کار، دستکش و ماسک - استفاده از جعبه کمک‌های اولیه - رعایت بهداشت فردی و محیطی متناسب با نوع کار - جلوگیری از آلودگی صوتی در محیط کار - رعایت اصول ایمنی حین استفاده از ابزار و تجهیزات کار - کار ایمن با ابزار و تجهیزات مورد استفاده در کار

توجهات زیست محیطی
<ul style="list-style-type: none"> - پرهیز از هرگونه آلودگی زیست محیطی - اصول حفاظت از محیط زیست در جهت توسعه پایدار - مدیریت صحیح دفع ضایعات و پسماند حاصل از کار - مدیریت صحیح مواد مصرفی مورد استفاده در کار - مدیریت صحیح منابع انرژی و آب

نتایج پژوهش

با توجه به نتایج حاصل از مصاحبه‌های انجام شده، استانداردهای حرف مشاغل زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید تدوین گردید. بر اساس نتایج پژوهش فرم دیکوم بر اساس نیازهای بازار در سطح ملی و منطقه‌ای مورد بازنگری قرار گرفت و خروجی‌های آن در فصل چهارم ارائه گردید. مطابق با تجزیه و تحلیل انجام شده تعداد شایستگی‌های شغلی حرف زنبورداری، کرم ابریشم و حشرات مفید به ترتیب ۱۰، ۹ و ۵ مورد به دست آمد. هر شایستگی هم بر اساس مصاحبه‌های انجام شده به تعدادی مراحل کاری تقسیم گردید که طی آن فراگیر می‌تواند با انجام این مراحل به آموزش‌های مهارتی شغلی خود در هر حرفه تسلط پیدا کند. تدوین این استانداردها با دید کارگران با دانش بالاتر و به نیاز به کار تخصصی تدوین شد تا ضمن کسب مهارت لازم فرد بتواند نیازهای شغلی خود را بطور مستقل برآورده کند.

پیشنهادات پژوهش

به منظور پیاده سازی استانداردهای حرف در سطح بالا و برای فراگیران با دانش بالاتر پیشنهاداتی به شرح ذیل ارائه شده است:

- آشنا ساختن افراد متقاضی کار با مشاغل مختلف
- آموزش از طریق پخش فیلم های تلویزیونی افراد موفق و کارآفرین
- آموزش از طریق ایفای نقش: استفاده از روش ایفای نقش به منظور آموزش مفاهیم اجتماعی همچون همدلی، تعامل با دیگران و بهبود مهارت های اجتماعی
- انجام آموزش بر پایه ورزش های ذهنی
- آموزش از طریق حل مساله: طراحی بازی ها به صورت حل مسائل مختلف، و نظرسنجی در باب نوع روش های حل مساله توسط
- آموزش های کل گرا: از فراگیران خواسته شود همزمان چندین مسوولیت را در کلاس های آموزشی به عهده بگیرند.
- آموزش از طریق آزمون و خطا در کلاس: به فراگیران این فرصت داده شود که شکست ها و اشتباهات خود در انجام پروژه های مختلف را یادداشت و درباره دلایل آن صحبت کنند.
- آموزش از طریق ایجاد بازه زمانی: ایجاد امکان سرپرستی گروه های مختلف کلاسی توسط افراد خلاق

منابع

- احمد پور داریانی، محمود (۱۳۷۹). کارآفرینی (تعاریف، نظریات، الگوها). تهران: انتشارات شرکت پردیس.
- استراوس، آنسلم و کربین، جولیت (۱۳۹۵). مبانی پژوهش کیفی فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای (ترجمه ابراهیم افشار) تهران: نشر نی.
- بازرگان، عباس (۱۳۸۷). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته: رویکردهای متداول در علوم رفتاری. تهران: نشر دیدار.
- پاپزن، عبدالحمید و قبادی، پرستو. (۱۳۸۹). مشکلات و محدودیت‌های گردشگری روستایی با استفاده از نظریه بنیانی (مورد مطالعه: روستای حریر استان کرمانشاه)، فصلنامه پژوهش‌های روستایی، دوره ۱، شماره ۳، ص ۵۲ - ۲۵.
- خالدی، محمد؛ رفعتی، محسن (۱۳۹۱). مقایسه اثربخشی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای رسمی و غیررسمی بر اشتغال. مهارت‌آموزی دوره ۱ شماره ۷۱، ص ۷۱-۸۵.
- خداوردیان، م.، حسینی، س. ج. (۱۳۸۵). تحلیل عامل سودمندی دوره‌های آموزش فنی و حرفه‌ای غیررسمی برای شاغلان روستایی استان تهران. مجموعه مقالات همایش علمی آموزش کشاورزی کشور، تهران.
- خواجه شکوهی، علیرضا؛ عباسی، مصیب؛ و خوش فر، غلامرضا. (۱۳۹۱). بررسی میزان اثربخشی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در اشتغال نیروهای آموزش دیده استان گلستان. مهارت‌آموزی، دوره ۱ شماره ۱۰۳، ص ۱-۱۱۶.
- دانایی‌فرد، حسن و امامی، سید مجتبی. (۱۳۸۶). استراتژی‌های پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه‌پردازی داده بنیاد، مجله اندیشه مدیریت، سال اول، شماره ۲، ص ۹۷-۶۹.
- رضایی، شمس‌الدین. (۱۳۹۶). طراحی مدل درآمدزایی باشگاه‌های فوتبال ایران با رویکرد گراند تئوری، مجله پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، سال ششم، دوره ۳۳، شماره ۳، ص ۱۲۱-۱۰۶.
- سلیمی، جمال (۱۳۹۳). آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، نیروی انسانی و کارآفرینی (مطالعه موردی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای استان کردستان، مهارت‌آموزی، شماره ۸، ص ۲-۷).
- صمد آقایی، جلیل (۱۳۷۷). از کارآفرینی تا جان آفرینی. مجله تدبیر. شماره ۸۷.
- علاقه‌بند، علی (۱۳۷۸). مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: انتشارات روان.

- قلی نیا، محمد، خداوردیان م.رو نیکوکار،غ.(۱۳۸۵). بررسی اثربخشی دوره‌های آموزش فنی و حرفه‌ای غیررسمی گاو‌داری به بهره‌برداری در محیط‌های روستایی و کشاورزی. مجموعه مقالات همایش آموزش کشاورزی کشوری، تهران.
- کاووسی، طهماسب(۱۳۸۷). رابطه آموزش‌های کار و دانش و فنی و حرفه‌ای با اشتغال در آذربایجان شرقی. فصلنامه مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، دوره ۱ شماره ۸۳، ص ۹۳-۱
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر و گال، جویس.(۱۳۹۶). روش‌های تحقیق کم جمعی از مؤلفان زیر نظر دکتر احمدرضا نصر اصفهانی (تهران: سمت).
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر و گال، جویس.(۱۳۹۶). روش‌های تحقیق کم جمعی از مؤلفان زیر نظر دکتر احمدرضا نصر اصفهانی، تهران: انتشارات سمت.
- نادى فر، مهین و گلی، حمیده. (۱۳۹۶). گلوله برفی، روشی هدفمند در نمونه‌گیری تحقیقات کیفی، مجله گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، دوره ۱۴، شماره ۳، ص ۱۷۱ - ۱۷۹.
- نیومن، ویلیام لارنس، روش‌های پژوهش اجتماعی - جلد اول: رویکردهای کیفی و کمی، ابوالحسن فقیهی، آغاز، عسل(۱۳۹۸). تهران، انتشارات ترمه.
- هرسی، پال. بلانچارد، کنث. رفتار سازمانی. ترجمه علی علاقه‌بند(۱۳۷۹). تهران: انتشارات امیر کبیر.
- هگی، جان ادموند. هفت راز ارتباطات مؤثر در کسب و کار. ترجمه‌ی حسن نصیری قیداری و حمیدرضا مرادخانی(۱۳۸۲). مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.
- هیستریج، رابرتدی. پیترز، مایکلپی. (۱۳۸۳). کارآفرینی(جلد اول). ترجمه ی سید علیرضا فیض بخش و حمیدرضا تقی یاری. انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف.
- هیگینز، جیفرام..(۱۳۸۱). کارآفرینی، ۱۰۱ تکنیک حل خلاق مساله ترجمه ی محمود احمد توسعه کارآفرینی، احمد پورداریانی تهران: انتشارات امیر کبیر.

- Acun, V. & Yilmazer, S. (2018). A grounded theory approach to investigate the precieved soundscape of open – plan offices, hournal of Applied Acoustics, 131,28 – 37.

- Anderson, (2018). A View on Change in Vocational and Technical Education in England for Generation high Education -Work and Skills -Based Learning 8 (2), 113-116.
- Vocational Education in the System of Determinants of Reducing Youth Unemployment: Interregional Comparison, *Procedia Social and Behavioral Sciences* , 214 – 526, 534.
- Crockett, D. R. (2005). The venture management team in corporate entrepreneurship: The role of corporate support and control. Ph.D Dissertation Abstract. The University of Texas at Arlington
- Hisrich, Robert B, peters -Michael P. (2002). Entrepreneurship. Tata MC raw grow-hill publishing company limited.
- Curtain, R. (2004). Innovation and vocational education and training: Lessons from leading national innovation systems. In Dawe, S. (Eds.), *Vocational education and training and innovation*: 42-58.
- Forster, A. G., & Bol, T. (2018). Vocational education and employment over the life course using a new mea- sure of occupational specificity. ., *Social Science Research*, 70, 176- 197
- Guzmán, J., & Liñán, F. (2005). Perspectives On Entrepreneurial Education: A Us-Europe Comparison. Jean Monnet European Studies Centre Universidad Antonio de Nebrija, <http://www.nebrija.com/jeanmonnet/pdf/guzman-linian.pdf>, (02.03. 2012).
- Hu, Ru-Ping. (2007). A Strategy for developing technological and vocational education in aiwan based on innovation perspective. Department of Industrial Education, National Taiwan Normal University.
- Phuthi, N., & Maphosa, N. (2007). Transforming higher education for effective technical and vocational skills delivery in Zimbabwe. Research seminar-regional scientific committee for Africa. The contribution of higher education to national education systems: Current challenges for Africa. UNESCO Forum on Higher Education, Research and Knowledge.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks, CA: Sage.